

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Боклан Н.С.

асистент ФММ, НТУУ «КПІ»

Скорик М.В.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА

В розрізі даної роботи висвітлені теоретичні засади визначення поняття “національна економіка”. Проаналізована галузева структура національної економіки.

In the context of this work highlights the theoretical basis for the definition of “national economy”. Analyzed sectoral structure of national economy.

Ключові слова: національна економіка, система, продуктивні сили, галузева структура, макроекономічне моделювання.

Вступ. Наукове визначення поняття “національна економіка” включає два підходи: технологічний та соціально-економічний. За технологічним підходом, національна економіка є сукупністю галузей, видів виробництв та характеризується обсягом виробленої продукції, виконаних робіт та наданих послуг, їх якістю, рівнем використання ресурсів тощо. Соціально-економічний підхід розглядає національну економіку як сукупність виробничих відносин, які характеризуються певним рівнем розвитку продуктивних сил, типом економічної системи, характером суспільного відтворення, специфічним господарським механізмом, рівнем життя населення, зовнішньоекономічними зв'язками.

За визначенням колективу авторів під керівництвом А.А.Чухна, *національна економіка* - це система економічних суб'єктів і зв'язків між ними, яка має просторово визначену і специфічно національну організаційну структуру.

Галузевий поділ економіки є її основним історичним підрозділом, що зумовлено процесом розвитку суспільного поділу праці, внаслідок якого відбувається диференціація галузей. *Галузева структура* національної економіки представляє собою сукупність галузей, тобто однорідних господарських одиниць з особливими умовами функціонування (випуск однорідної продукції чи використання однорідних ресурсів, однаковий функціональний зміст виконуваних операцій).

Постановка задачі. Актуальність дослідженої теми базується на тому, що в цілому економіка України, крім структурної перебудови, потребує оновлення основного капіталу, зміни технології і відповідно проведення ряду реформ, покликаних забезпечити ефективності виробництва.

Результати дослідження. Об'єктом вивчення національної економіки є

господарські соціоекономічні та природні процеси і явища, що відбуваються в економіці. Суб'єктами національної економіки є фірми домогосподарства, держава, підприємці. Предметом національної економіки є система законів і закономірностей, що регулюють процеси, явища які відбуваються в господарській практиці. Як наукова дисципліна національна економіка є системою знань про закони функціонування національного господарства в процесі дослідження національної економіки використовуються загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Серед загальних використовують діалектичний, структурно-функціональний підходи, абстрагування, індукції, дедукції.

Основним методом вивчення національної економіки є метод макроекономічного моделювання. Важливим питанням методології даної науки є необхідність поєднувати кількісний і якісний аналіз, що дозволяють визначити якісні характеристики процесів, що відбуваються в національній економіці, визначити їх динаміку та з'ясувати фактори які впливають на взаємозв'язки між елементами національного господарства. Таке поєднання дозволяє створювати нові макромоделі, що характеризують національну економіку, та виявляти нові функції, які відображають взаємозв'язки між ендогенними і екзогенними змінними в національній економіці.

Ядром національної економіки є її галузі: промисловість, сільське господарство, будівельний комплекс, транспорт, зв'язок, банківська система, охорона здоров'я, освіта тощо. Промисловість у свою чергу поділяється на обробну й видобувну; обробна – на важку й легку і т.д. Співвідношення між окремими галузями економіки називають її галузевою структурою. Галузева структура відбиває суспільний поділ праці. Суспільний поділ праці означає спеціалізацію людей на виготовленні певних видів продукції або виконанні окремих операцій. Він дає змогу ефективніше використовувати вміння людей і виробничі ресурси. Розрізняють поділ праці двох видів – усередині суспільства й усередині підприємства. Поділ праці всередині суспільства виявляється в існуванні різних галузей і виробництв, а також територіального поділу, тобто спеціалізації регіонів країни, окремих країн тощо. Всередині підприємства поділ праці відбувається між цехами, майстернями тощо. Поділ праці на підприємстві дає змогу розчленувати виробничий процес на багато дрібних спеціалізованих операцій чи завдань.

В Україні в процесі природно-історичного та економічного розвитку склалося декілька індустріально-територіальних та аграрно-територіальних комплексів, які в своїй сукупності створюють природно-економічні системи, що виконують різноманітні функції. Сучасна наука пропонує багато принципів раціоналізації і відповідно декілька варіантів групування регіонів України. Так, за одним з підходів виділено вісім таких комплексів: Карпати, Полісся, Поділля, Донбас, Придніпровський, Харківський, Прикарпаття, Причорноморсько-Азовське узбережжя. Спеціалізація цих комплексів на тих чи інших галузях виробництва не означає, що всі інші галузі не розвиваються. Кожний територіально-виробничий комплекс, як правило, має свою виробничу і соціальну інфраструктуру, забезпечуючи свої потреби в основних видах

продукції.

Національна економіка є реальною базою для поєднання інтересів усіх суб'єктів економічного життя в усіх сферах і видах діяльності суспільства. Водночас говорити про її ефективність можна лише тоді, коли вона буде розглянута в процесі безперервного повторення виробництва. При цьому функціонування економіки потребує подолання і врахування ряду перешкод: циклічного економічного розвитку, вирішення проблем зайнятості працездатного населення, ведення грошового господарства в умовах можливості виникнення інфляції, постійного зміцнення фінансів при існуванні загрози появи її кризи.

Висновки. Усе вищенаведене пояснює, що на стратегічних напрямках розвитку економіки слід розробляти і здійснювати комплексні програми, більш динамічно розвивати галузі, що визначають науково-технічний прогрес, забезпечують широкий економічний ефект і розв'язання соціальних завдань.

Перелік посилань

1. Навчально-методичний посібник / О.Є. Кузьмін, У. І. Когут, І. С. Процик, Г. Л. Вербицька; За заг. ред. О. Є. Кузьміна. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. 188 с.
2. Бистраков Ю. Н., Колосов А. В. Економіка і екологія. М., 2001.
3. Економічна теорія: політекономія: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевич. - К.: Знання-Прес, 2001. - 581 с.
4. Мочерний С. До концепції соціально-економічного розвитку України // Економіка України. — 2005. — № 5. — С. 44—55.
5. Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Сучасна економіка.// -К.: Вища школа, 2005 р. – 325 с.

Гальчинський Л.Ю.

к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»

Чвертко О.В.

студент НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ СУБ'ЄКТНОСТІ НА РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ УКРАЇНИ

Стаття присвячена аналізу національного ринку нафти і нафтопродуктів, функціонування суб'єктів на ринку. В роботі показано, що в Україні впроваджується модель ВІНК на прикладі НАК “Нафтогаз України”, вказані недоліки її діяльності та перешкоди, які існують для забезпечення прозорої конкуренції і економічно обґрунтованих цін.

Article is devoted to the analysis of national oil-products market and functioning of its subjects. Forming of VIC model, disadvantages of its working and providing free competition are analysed in work.